

Musik og musikliv i fattigfirserne (2)

'Huset

af Sven Fenger

Denne notits var at læse i Århus Weekend den 24. maj dette år. Når den bringes her sammen med den mere indholdsmæssige side af sagen, er det fordi HUSET på mange måder er et enestående fænomen i Århus.

Det, der først og fremmest springer i øjnene er stedets spændende udbud af musik- og teaterarrangementer. Så at sige dagligt er der noget på programmet, og det er vel at mærke arrangementer, der tilsammen dækker et meget bredt spektrum af kulturlivet.

HUSET udsender hver måned en informationsfolder med righoldige oplysninger om, hvad der foregår. Jeg har valgt en tilfældig måned – april '81 – og bringer på de følgende sider

GODE TIDER FOR »HUSET«

■ Det går godt for »Huset« på Vesterallé. Efter en økonomisk og personale-mæssig krise i 1979, viser regnskaberne for 1980 en omsætningsfremgang på 20 pct.

I modsætning til de foregående år lykkedes det for værtshuset og musikteatret at overholde de lagte budgetter.

En af de væsentlige grunde til fremgangen er, at musikteatrets arrangementer spænder over et meget bredt repertoire fra punk over folkemusik til klassisk ballet. De optrædende er såvel professionelle som amatører, der prøver at stå på en scene for første gang.

»Huset« adskiller sig fra andre kulturelle institutioner ved, at det selv indtjener en forholdsvis stor del

af de penge, det koster at drive en så mangesidet institution.

I 1980 modtog »Huset« 2,4 millioner kroner fra Århus kommune. »Huset« indtjener selv 3 millioner, og udgifterne i 1980 har været betydelig mindre, således at der blev et overskud på driften på 241.000 kroner – et overskud, der skyldes dels en forøget indtjening, dels besparelser på drifts- og anlægssiden.

Både for brugere og medarbejdere er det positive nyheder, og »Huset«s fremtid tegner sig nu lysere end nogensinde før.

»Huset«s daglige leder siden 78, Finn Palle Jensen, har fået sin kontrakt forlænget med yderligere to år, og samtidig er der ingået overenskomst med de ansatte.

både oversigtskalenderen og HUSET's egne kommentarer hertil, så man ved selvsyn kan danne sig et indtryk af begivenhedernes art og omfang.

Ved et hurtigt gennemsyn er det alsidigheden i udbuddet, der springer i øjnene. Men kigger man programmet nærmere efter i sømmene, vil man nok alligevel kunne skimte en vis linie i foretagendet.

Det er nyere jazz-rock, det er klassisk avantgarde musik, det er folk i forskellige afskygninger, det er eksilkunst, det er spillemandsmusik, det er lokal new-wave, det er børne- og voksenteater, det er kabaret – men det er samtidig altsammen noget, der har en vis tilknytning til, eller er identisk med det, man med et samlet udtryk kan kalde for alternativ kultur. Alternativ kultur både i sit politiske engagement og i sine kunstneriske udtryksmåder. Der tegner sig mao. konturerne af en musikpolitik, som i sin alsidighed måske virker forvirrende, men som dog alligevel ligner det, en samlet venstrefløj i alle sine afskygninger kan præstere rent kulturelt.

Det er i hvert fald den fornemmelse, jeg, som bruger af HUSET har, når jeg studerer månedsoversigten og sætter kryds i kalenderen.

Nu er HUSET meget andet end et musikteater. Stedet rummer samtidig en bogcafé, et galleri, et trykkeri, en filmklub, et legeland med børneparkering, »fri« leg og koordinerede aktiviteter, et forlag, et musikværksted med et fuldt udstyret øvelokale og en musikpædagog tilknyttet, et atelier med mørkekammer, keramik- og grafikredskaber, et træværksted, et metalværksted, et mødelokale med forskelligt AV-udstyr, og endelig og ikke mindst et værtshus, hvor man spiser godt og billigt og hvor man i et sk. »utvunget miljø« kan drikke en bajer eller to.

I en tid med sociale stramninger, nedskæringer på kulturbudgetter, ungdomsarbejdsløshed etc. forekommer sådan et sted nærmest at være en gave sendt fra himlen. Og det er ikke nogen helt forkert association. For hvis man ser tilbage på, hvordan det hele startede, så blev HUSET faktisk af mange i begyndelsen betragtet som en gave, omend ikke fra himlen, så dog fra byrådet, hvor »bossen« dengang var den folkekære socialdemokratiske borgmester Bernhardt Jensen.

I '69 foregik der på ægte anarkistisk vis, helt i ungdomsoprørets ånd, nogle sk. »vilde demonstrationer« rundt omkring i Århus, angiveligt iværksat af unge, der »manglede et sted at

være«. Inspireret af Slumstormerbevægelsen i København forsøgte man også her at besætte og bebo ældre, kondemnerede bygninger, og man gik endog så vidt, at man en fredelig søndag formiddag besatte Vor Frue Kirke under parolen, at kirken jo var folkets ejendom og derfor også skulle fungere som sådan.

Denne provokation kunne byrådet naturligvis ikke sidde overhørig, og for at afhjælpe på de værste mangler blev det herefter besluttet, at nogle store herskabelige bygninger på Vesterallé 15, der indtil da havde huset en afdeling af Forhistorisk Museum, skulle gøres til et kommunalt ungdomshus. Der blev ansat 4 mennesker på fuldtid til at lede og administrere foretagendet, og der blev derudover tilknyttet nogle militærnægtere. Hverken mere eller mindre, for det lå samtidig i luften, at projektet skulle belaste kommunens budget mindst muligt.

I dag beskæftiger HUSET 60 medarbejdere – 4 militærnægtere og 10 langtidsledige medregnet. Omregnet i fuldtidsstillinger er tallet 24. Der er altså sket en markant udvidelse siden starten i '72. En udvidelse, der har kunnet lade sig gøre, fordi såvel de kommunale tilskud som HUSETs egne indtægter er steget gennem årene.

I princippet er HUSET en selvejende institution. Det er således op til medarbejderne selv at få stedet til at løbe rundt økonomisk. Men uden det kommunale tilskud, som i '72 var ½ mill. kr. og som i år er 2,6 mill. kr., ville institutionen nok have fungeret på en anden måde, end den gør. Det giver et vist spillerum til at organisere aktiviteter, der ikke er decideret indtægtsgivende, men det bygger samtidig på et vist tillidsforhold mellem de bevilligende myndigheder og HUSETs medarbejdere. Sagt på en anden måde, så er det HUSETs medarbejderstab, der er den udfarende kraft i det spil. *Fordi* stedet har fungeret og *fordi* man til stadighed har kunnet præstere en totalomsætning, hvor det kommunale tilskud kun har udgjort halvdelen, har byrådet fastholdt sin velvillige indstilling gennem årene.

Når HUSET er blevet banket op til at være en så mangedækkende og velfungerende institution, som den er i dag, så skyldes det derfor primært en idealistisk og hårdt arbejdende medarbejderstab.

Musikteatret er et godt eksempel på, hvordan det har kunnet lade sig gøre.

APRILKALENDER

ONS 1	ÅBEN MIKROFON kl. 21.00	Croquis Kl. 18.45 BIO.
TOR 2	NEJA'S DIAGRAPH kl. 21.00, kr. 15.- Manderådgivning på 1. sal kl. 19 - 20.	halv-et-biografen
FRE 3	SONJAS SØSTRE & SNAPSHOTS kl. 21.00, kr. 20.-	
LOR 4	GRØNLANDSKE UDDANNELSESSØGENDE kl. 14 - 02, kr. 25.-	HOVEDBYGNINGEN LUKKET
SON 5	JOHNNY MELVILLE: "COME AGAIN" kl. 21.00, kr. 25.-, forsalg	
MAN 6	JOMFRU ANE: "EN GO' HISTORIE" 3-8 årige kl. 9.30 og kl. 11.00, kr. 15.-	
TIR 7	VISENS VENNER kl. 21.00 Introduktionskursus i husets mørkekammer kl. 19.	
ONS 8	JOHNNY MELVILLE: "TROUBLESHOOTER" kl. 21.00, kr. 25.-, forsalg	Croquis Kl. 18.45 BIO.
TOR 9	FOLKEMUSIKHUS kl. 21.00, kr. 15.- Manderådgivning på 1. sal kl. 19 - 20.	halv-et-biografen
FRE 10	ISTANBUL EXPRESS kl. 21.00, kr. 25.-, forsalg	
LOR 11	DRONNINGENS LIVSTYKKE kl. 21.00, kr. 20.-	HOVEDBYGNINGEN LUKKET
SON 12	DETOUR & EMERY, SCHMIDT OG MACCANN kl. 21.00, kr. 25.-	HOVEDBYGNINGEN LUKKET
MAN 13	MOGENS G. STRYHN kl. 21.00, kr. 15, forsalg	
TIR 14	INDIEN DIAS kl. 21.00, kr. 15.- Introduktionskursus i husets mørkekammer kl. 19.	
ONS 15	ÅBEN MIKROFON kl. 21.00	Croquis Kl. 18.45 BIO.

TOR 16	GULNARRE + SOLSTIK kl. 21.00, kr. 25.-	halv-et-biografen HOVEDBYGNINGEN LUKKET
FRE 17	NUMA BOA kl. 21.00, kr. 25.-	HOVEDBYGNINGEN LUKKET
LOR 18	BALDUR kl. 21.00, kr. 20.-	HOVEDBYGNINGEN LUKKET
SON 19	LUKKET	
MAN 20	LUKKET	
TIR 21	TOTALPETROLEUM: MONRAD & RISLUND kl. 21.00, kr. 25.-, forsalg Introduktionskursus i husets mørkekammer kl. 19.	
ONS 22	ANNIKA HØYDAL	Croquis Kl. 18.45 BIO.
TOR 23	TOM NAGEL RASMUSSEN BAND kl. 21.00, kr. 20.-, forsalg Manderådgivning på 1. sal kl. 19 - 20.	
FRE 24	MIRROR kl. 21.00, kr. 25.-	
LOR 25	SPLASK kl. 21.00, kr. 20.-	HOVEDBYGNINGEN LUKKET
SON 26	UNGE KVINDER kl. 14 - 24	
MAN 27	HIMLEN kl. 21.00, forsalg	
TIR 28	HIMLEN kl. 21.00, forsalg Introduktionskursus i husets mørkekammer kl. 19.	
ONS 29	NOMUS-FEST: "PEDRIKSEN II" m. Fuzzy & Poul Ib Henriksen	Croquis Kl. 18.45 BIO
TOR 30	AIKIDO-STØTTEFEST BILL HAZEN & FRIENDS Manderådgivning på 1. sal kl. 19 - 20.	halv-et-biografen
FRE 1	HOVEDBYG. LUKKET	

ARRANGEMENTER I MUSIKTEATRET :

NEJA'S DIAGRAPH

Nejas Diagraph er et lyd-billedshow der er sammensat af et antal enkeltserier under fællestittlen "Kærlighedens vilkår."
Seriens titler er følgende: Danmark er et sofabord, Skyld, Hvem er jeg? Vinterbilleder, Kunsten i dag, en dukumentation, Frit valg, en dokumentation.

Torsdag d. 2.4 kl. 21.00, entré kr. 15.-

GRØNLANDSKE UDDANNELSESSØGENDE

Arranger: Grønlandske uddannelsessøgende.

Program: kl. 14.00 Introduktion.
kl. 14.30 Lysbilleder.
kl. 15.30 Grønlandske uddannelsessøgende i Danmark.
kl. 18.00 Grønlandsk mad.
kl. 19.00 Grønlandske kunstnere.
kl. 20.00 Grønlandsk folkesang/musik.
kl. 22.00 Grønlandsk rock.

Lørdag d. 4.4 kl. 14-02, entré kr. 25.-

JOHNNY MELVILLE: "COME AGAIN"

Johnny Melville er en karakterskuespiller, komiker, mimer, akrobat, sanger, danser, parodist, skribent, instruktør og lærer. Han har optrådt med sit solo-show i Holland, Tyskland, Italien, Sverige og Grækenland.

Søndag d. 5.4 kl. 21.00, entré kr. 25.-

JOMFRU ANE: "EN GO' HISTORIE"

Jomfru Ane Teatrets nye børneforestilling handler om de ting vi bruger i hverdagen, disse ting må kunne fortælle en masse spændende historier hvis man med lidt fantasi lytter til dem. Aldersgruppe 3 - 8 år.

Mandag d. 6.4 kl. 9.30 og 10.30, entré kr. 15.-, forsalg.

JOHNNY MELVILLE: "TROUBLESHOOTER"

Pressen skrev bl.a.: 'Comic superman....' Abend Zeitung, Nürnberg.
'Clown av hog class....' Söderland Nyheter, Sverige. 'An outstanding english mime' Evening Standard, London.

Onsdag d. 8.4 kl. 21.00, entré kr. 25.-, forsalg.

FOLKEMUSIKHUS I HUSET

En aften med traditionel musik fra Himmerland. 4 spillemænd fra Rebild Spillemands-laug (gruppe 5). Harald Nielsen (Post): harmonika, Ejnar Christiansen: violin, Anthon Jørgensen: violin, Emil Nicolaisen bas. Alle er gamle bal-musikere med mindst 40 års erfaring.

Torsdag d. 9.4 kl. 21.00, entré kr. 15.-

DRONNINGENS LIVSTYKKE

Sonnich Christensen: violin, dulcimer, bouzouki, akk. guitar, sang. Leif Jensen: harmonikaer, mandolin, dulcimer, bouzouki, sang. Niels Sauer: elguitar og sang. Lars Kortsen: elbas og sang. Carsten Nielsen trommer.

Orkestret blev dannet i 1974 og spillede fra første færd folkemusik fra de nordiske himmelstrøg i bedste forstand. Som det fremgår er besætningen nu til dels elektrisk, og da repertoiret stadig er folkemusik, indebærer dette, at orkestret har bevæget sig over i den genre, der undertiden kaldes 'folke-rock'

Lørdag d. 11.4 kl. 21.00, entré kr. 20.-

DETOUR & EMERY, SCHMIDT OG MACCANN

Jean-Marie Peschiutta (guitar, madolin, banjo og sang) Natalie Shelar (guitar, mandolin og sang) Michael Lohrengel (pedalsteel-guitar, banjo og sang) JJ Dion (elbas og sang)

Fra "The Blue-Ridge Mountains" hjertet i traditionel bluegrass musik til Nashville countrymusikens hovedstad. Derfra sydpå til Louisiana, landet med de franske nybyggere med deres Cajunmusik og -danse til New Orleans, Jazzens hovedsæde i Missisipi delstat. Turen går herfra mod vest gennem Texas, hvor "Western Swing" erobrede dansegulvene i 30'erne og 40'erne og ender til sidst ved vestkysten, d.v.s. San Francisco og L.A., 70'ernes center for folk-rock.

Emery Schmidt & Mccann: Country & western, bluegrass, jazz, cowboy ballader og folkemusik.

Søndag d. 12.4 kl. 21.00, entré kr. 25.-

INDIEN DIAS

Showet består af 210 farve og 10 sort/hvide lysbilleder, taget under to rejser i Indien i efteråret 1978 og efteråret 1980. Ledsages af kommentarer og enkelte musikstykker. Hovedvægten er lagt på skildringen af det enkelte menneskes situation og vilkår, og mest inngående ses på forholdet til religionen og den østerlandske filosofi. Varighed 1½ - 2 timer.

Tirsdag d. 14.4 kl. 21.00, entré kr. 15.-

GULNARRE + SOLSTIK

Lager og pak's nyoprettede arbejdsleshedsklub "Klub 0" (null) inviterer alle arbejdsløse med venner til en fed stiftelsesfest, hvor GULNARE og SOLSTIK spiller.

Torsdag d. 16.4 kl. 21.00, entré kr. 20.-

NUMA BOA

Orkestret blev startet 1977 da den brasilianske trommeslager Chuim besluttede at blive i Danmark. Orkestrets repertoire er fortrinsvis hentet hos yngre brasilianske komponister (Edu Lobo, Milton Nascimento, Monzar Terra, Guilherme Vergueiro) og hos orkestrets egne medlemmer. Orkestrets medlemmer er Chuim (tr.) Jesper Lundgård (bas) Doug Ralnev (guitar) Ben Besaikow (keyb.) Klaus Nordstø (perc.) Simon Spang Hansen (sax) Jens Winther (trompet) og Niels Neergård (basun).

Fredag d. 17.4 kl. 21.00, entré kr. 25.-

TOM NAGEL RASMUSSEN BAND

Tom Nagel (sang, guitar) Rolf Borup (bas, harmonika) Anders Roland Bent Hesselman (fløjte, sax)

Torsdag d. 23.4 kl. 21.00, entré kr. 20.-, forsalg.

UNGE KVINDER

Der vil være musik fra 5 pigebands, lidt for enhver, Aphrodite, Athene Slam, Kvindetet og Et andet. Desuden vil der i løbet af dagen blive opført teater af Unge Kvinder fra Århus og København. Herudover er der planche- og billedudstilling.

Søndag d. 26.4 kl. 14-24, entré bliver mellem 10 og 20 kr.

HIMLEN

Teatergruppen "Himlen" består af 6 kvindelige dramaturgistuderende, og deres stykke tager udgangspunkt i kvindes situation anno 1711. Men der kan nemt drages paralleller op til i dag - opgør med mands-samfundets roller, normer, konventioner o.s.v.

Vi møder 6 forskellige kvindetyper, alle på en eller anden måde udstødt af samfundet, og de finde sammen om en måde, hvorpå de kan overleve. På den tid var det den italienske Commedia dell'arte spillestil (udsprunget af den gamle gæglertidition) der var i højsædet, og den indgår som en del af teaterstykket.

Mandag d. 27.4 og tirsdag d. 28.4 kl. 21.00, entré kr. 20.-

NOMUS-FEST: "PEDRIKSEN II"

En husaktion med Fuzzy og Palle og Ib Henriksen.

Onsdag d. 29.4 kl. 23.00, entré kr. 25.-

Formelt er der i dag tilknyttet én fast medarbejder samt en langtidsløst til ledelsen og administrationen af Musikteatret. Det er ikke meget, når man med-tænker, hvor stort Musikteatret egentlig er. Der er da også tilknyttet adskillige aktivistarbejdere – dvs. folk der af ren og skær interesse og personligt engagement arbejder uden løn – således at Musikteatret reelt betjenes af 6-7 mennesker. Derfor kan man hver måned præstere et program der i omfang og alsidighed ligner april måneds.

Jeg har i en samtale med arbejdsgruppen forsøgt at få dem til at formulere, hvad der lige præcist er målsætningen – det musik- og teaterpolitiske program – for Musikteatret. Det svar kunne jeg selvfølgelig ikke få, bl.a. fordi det i dag – anno 1981 – er fantastisk svært at have en entydig definition på, hvad der er fornuftig, alternativ, politisk (eller hvad man nu kalder det) kultur. Men de gav mig nogle strømpile:

Det fremgik, at det er vigtigt, at Musikteatret kan præsentere sit publikum for kunstnere som ellers ikke ville have haft nogen mulighed for at få engagement i Århus. Og vel at mærke under økonomisk forsvarlige betingelser – dvs. til tariffmæssig betaling, med kørselsgodtgørelse etc. Dette gælder selvfølgelig ikke hvilken som helst omrejsende dansk og udenlandsk kunstner, men hvis man f.eks. ser på april måneds uge 17 (fra den 20. til den 27.), så skulle det kunne give lidt af et billede af, hvad det drejer sig om:

Totalpetroleum, Annika Høydal, Tom Nagel Rasmussen Band og Mirror er allesammen udenbys kunstnere. For alle 4 grupper vedkommende gælder det, at engagementet i Århus er et led i en længere turné. Og det gælder ligeledes for alle 4 grupper, at HUSET er det mest oplagte sted at optræde i: Lokalerne er af mellemstørrelse og entertainervenligt indrettede, således at forstå, at folk ikke nødvendigvis behøver at stå på tæerne af hinanden, for at der kan skabes en god og tæt stemning. Afstanden fra kunstner til publikum er den halve meter, scenen er højere end gulvet. Og endelig er HUSETs publikum nok mere identisk med disse grupperes potentielle publikum end hvilket som helst andet musiksted i byen. Det sidste er måske en lidt vovelig påstand, men det er et faktum, at Århus i dag ikke er den by med de mange små scener, som den var midt i 70'erne. Musikstederne er i dag få og specialiserede, og HUSET har i denne sammenhæng fået ry for at være byens »alternative« musiksted.

Musikteatrets force i denne sammenhæng er, at det er en del

af de aktiviteter, der foregår i HUSET, og som sådan til stadighed er dækket ind økonomisk. Hvert arrangement behøver ikke nødvendigvis at løbe rundt. Man kan tillade sig at eksperimentere; binde an med arrangementer, der aldrig ville have haft en chance på et decideret kommercielt musiksted etc. Men forudsætningen er samtidig, at de to fuldtidsansatte arbejder »over fuldtid« og at »aktivister« derudover gør en indsats.

Som en af medarbejderne udtrykte det: »HUSET skal helst være en garant for, at der kan foregå alternativ musikudfoldelse i Århus, herunder også ting, som rent publikumsmæssigt og dermed økonomisk er fusere«.

Hvis vi vender tilbage til uge 17, så skete der det, at alle 4 arrangementer gav underskud. Men hvis HUSET ikke havde taget dem, så var de ikke kommet til byen, og dermed havde

Århus kulturelt været fattigere i uge 17 end tilfældet altså var.

Af den samme samtale fremgik det endvidere, at medarbejdergruppen ser en forpligtigelse i at hjælpe det lokale musik- og teatermiljø mest muligt. Det sker bl.a. ved at arrangere »Åben Mikrofon«-aftener, hvor folk der har noget på hjertet, har chancen for at møde et publikum, – at arrangere jamafterner og endelig at leje lokalerne ud til lokale amatør-grupper – for et symbolsk beløb – som så selv administrerer et aftenarrangement.

Hvis man skal sammenfatte alt dette og formulere det kort, så må det blive noget i retning af, at HUSETs Musikteater, som det fungerer i dag, er en vigtig og nødvendig del af det alternative musikmiljø, såvel i Århus som i DK iøvrigt. Uden HUSET i Århus, Skråen i Ålborg, Kloster Moster i Svendborg, Pakhuset i Odense, Loppen, Saltlageret, HUSET med videre i København og enkelte andre steder rundt omkring i landet, ville den politiske og alternative kultur i Danmark være stillet utroligt meget ringere.

